

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

www.philosophical-research.org

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Λ. ΠΙΕΡΡΗΣ

Περίοδος 2019-2020

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΤΡΩΝ
ΛΓ' ΚΥΚΛΟΣ

Συνάντηση 33^η

Πέμπτη, 23 Ιουλίου

*

*Χωρολογική και Αρχαιολογική Συνάντηση στην
Ανδρίτσaina για τον Επικούριο Απόλλωνα*

Παρασκευή, 24 – Κυριακή 26 Ιουλίου

I

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΤΡΩΝ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ

Συγκριτικές Διαχρονικές Μεταφιλοσοφικές Έρευνες στην Ανθρώπινη Μοίρα

Μέρος II

Ειδική Μορφολογία της Ιστορικότητας

Στον κλασσικό Ελληνισμό ο άνθρωπος είναι άγαλμα του θεού, εικόνα του και αγαλλίασή του (εφ' ω αγάλλεται ο θεός). Θεός είναι κάθε υπερβατική υπεροχή και ιδέα και τελειότητα – όπως στο θαύμα της δεξιότητας του αριστεύοντος χειριού φανερώνεται η Αθηνά (Αναξαγόρας). Αλλά πρωτίστως και κυρίως θεός είναι ο Απόλλων, ο «Έλλην θεός» (Κροίσος στον Ηρόδοτο). Στο κάλλος του σώματος και στην αλήθεια του πνεύματος, δυο όψεις του ίδιου «τέλους» της αιωνιότητας, ο Απόλλων πραγματώνει μέσα στον χρόνο την χαρά της ύπαρξης

αυτής καθ' εαυτής και όχι για κάποια χρησιμότητα κατά τους τρεις πυλώνες της μέριμνας του χρόνου.

Άλλως στον Ευρωπαϊκό πολιτισμό. Εδώ ο άνθρωπος δεν είναι ζώσα ακτίνα του θείου, δεν υπάρχει καθ' ο μέτρο μετέχει της ιδέας, αλλά είναι ένα απροσδιόριστο Υποκείμενο που «έχει» τις ιδιότητες τις αντιστοιχούσες προς ιδέες. Στο κλασσικό είναι η πραγματωμένη ιδέα. Στο Ευρωπαϊκό την έχει, λιγώτερο η περισσότερο.

Το Υποκείμενο τίθεται εκτός του Είναι. Άρα και εκτός του Φαίνεσθαι, αφού είναι και Φαίνεσθαι ταυτίζονται. Έτσι καταντάει ένα μυστικό «κάτι», άλλο ριζικά όχι μόνο από τον εξωτερικό κόσμο και το σώμα του το ίδιο, αλλά τελικά κάτω και από τις σκέψεις και τα αισθήματά του, τα οποία τώρα τα «έχει» και αυτά. Η μόνη τροπικότητα που του ανήκει ως εσώτατα οικεία είναι η Βούληση, εξίσου άμορφη και απροσδιόριστη όσο και το Υποκείμενο το ίδιο. Άμορφη και απροσδιόριστη, γιατί μπορεί να λέει «είναι ωραίο αλλά δεν το θέλω», μπορεί να εκστομίζει την φρικτότερη ύβρη κατά του Κάλλους και του Πνεύματος. Και αυτό το ακατονόμαστο Υποκείμενο και Βούληση το φαντασιώνεται ως το Εγώ της υπαρκτικής του ταυτότητας.

Το Υποκείμενο χρειάζεται αυτήν την ακαταλόγιστη Βούληση για να μπορεί να υπάρχει στην φαντασίωσή του. Και την ενισχύει ψυχολογικά για να μπορεί να κρατηθεί μακριά από το Είναι και το Φαίνεσθαι. Αυτό είναι το κλειδί όλου του Ευρωπαϊκού βουλευσιαρχικού ψυχολογισμού.

Και αυτήν την παθολογική εμμονή στο να υφίσταται το Υποκείμενο εκτός του Είναι εκφράζει η Ευρωπαϊκή δύναμη. **Δύναμη** εδώ δεν είναι η ανυπέρβλητη ορμή φανέρωσης του Είναι, προβολής και επίδειξής του στο Φαίνεσθαι, αλλά η πονεμένη αποφασιστικότητα του Εγώ να παραμείνει εκτός Είναι και Φαίνεσθαι, για να είναι κύριο του εαυτού του, όπως φαντασιώνεται (**Φαουστικό σύνδρομο**). Το Υποκείμενο είναι βυθισμένο στην ταυτόχρονη «απόγνωση και σιγουριά» της μανιοκαταθλιπτικής άρνησής του να ολοκληρωθεί ταυτιζόμενο στο Είναι και το Φαίνεσθαι, στην μόνη πραγματικότητα. Ακόμη και τον θεό το Υποκείμενο τον χρησιμοποιεί για να πάρει δύναμη αντίστασης στο Είναι και Φαίνεσθαι – και στην παρακμή του τον πετάει και αυτόν. ο Ευρωπαϊκός είναι ο μόνος άθεος πολιτισμός στο φθινόπωρο και τον χειμώνα του, βαθεία άθεος και στην άνοιξη και το θέρος του. Εκτός του Είναι και του Φαίνεσθαι σημαίνει μακριά από τον θεό και την φύση του κόσμου.

Την δύναμη της απεγνωσμένης εμμονής στην κατάρρα του αφ-ίστασθαι εκφράζει και η βούληση για δύναμη του Nietzsche. Η βούληση για δύναμη και ο έρωας του κάλλους (του κλασσικού), δημιουργούν συνθήκες σχιζοφρένειας – η τρέλα του Nietzsche είναι μεταφυσική όσο και ψυχολογική. Και ακόμη περισσότερο και καθαρώτερα η τρέλα του Hoelderlin.

Το Υποκείμενο εκτός Είναι και Φαίνεσθαι, πάσchon την οδύνη της αποξένωσης από το κάλλος του όντος, αισθάνεται εαυτό ερριμμένο στον κόσμο του χώρου και του χρόνου, ξένο και στο Φαίνεσθαι όσο και στο Είναι. Στο πάθος του δεν καταλαβαίνει ότι αλλοτριώνεται από τον πραγματικό εαυτό του αλλοτριούμενο από το Είναι και το Φαίνεσθαι. Φτιάχνει ένα τεχνητό φανταστικό κόσμο με τις δικές του προδιαγραφές και εκεί φωλιάζει σαν άγριο ζώο. Η πραγματικότητά του είναι ξένη προς το Είναι και το Φαίνεσθαι, το συστατικό βίωμά του είναι αλλότριο προς τις τρεις αποκαλύψεις του Είναι στο Φαίνεσθαι.

Και εντούτοις το Υποκείμενο καταλαμβάνεται από ακατάσχετο έρωτα του κλασσικού, της μορφής της τελειότητας του Είναι στο Φαίνεσθαι. Η θεμελιώδης αντινομία των δύο συστατικών τάσεων γονιμοποιεί την οδύνη του Υποκειμένου που γεννά τον Ευρωπαϊκό αντικλασικισμό, το Γοτθικό και το Baroque και τον Ρομαντισμό και τους Μοντερνισμούς. Με το μεταμοντέρνο περνάμε στην επόμενη φάση, της μεταβατικής Εποχής.

Θα αναλύσω την πάσχουσα απόλαυση του Υποκειμένου στην οδύνη του, τον ψυχολογισμό του και την βουλησιαρχία του. Η τεχνητότητα είναι υπαρξιακή του κατηγορία και η τελική καταδίκη του. Η τιμωρία του ευρίσκεται εν εξελίξει στην μεταβατική εποχή μας. Γιατί η αποξένωση και η λατρεία της βούλησης για δύναμη οδηγούν σε αφόρητη καταπίεση, που με την σειρά της πυροδοτεί την Ευρωπαϊκή επαναστατική συνείδηση, μάταια και αυτή όσο μάταια και η συντήρηση της καταπιεστικής αλλοτριώσης του Εγώ.

Έγραφα την προηγούμενη εβδομάδα:

«Παρ' όλα αυτά, οι επαναλαμβανόμενες τομές, ρήξεις, Επαναστάσεις του Ευρωπαϊκού Υποκειμένου κατά της αυτοκαταπίεσής του είναι μάταια εγχειρήματα. Το Υποκείμενο δεν «δίνεται» ανεπιφύλακτα στο Είναι. Ο Έρωτας του Κάλλους δεν μπορεί λοιπόν να ικανοποιηθεί και να τελεσφορήσει. Το Υποκείμενο κρατιέται πίσω την τελευταία στιγμή, και όλα καταστρέφονται. Φοβάται μην χάσει την φαντασιακή ταυτότητά του, ενώ θα κερδίσει τελειότητα και αιωνιότητα αν δοθεί στον έρωτα του κάλλους και

του πνεύματος, χωρίς ψυχολογικές αναστολές. Αλλά αυτό ακριβώς που είναι φυσικό για τον Ελληνισμό είναι αδύνατο για τον Ευρωπαϊσμό. Θα πω τον λόγο».

Θα ερευνήσω την σφαδάζουσα ψυχολογία του Ευρωπαϊκού Υποκειμένου στα μύχιά της με την μελέτη εκλεκτών εκπροσώπων του πνεύματός του, τον Michelangelo και τον Shakespeare, τον Hoelderlin και τον Nietzsche.

«Θα αναπτύξω την Ευρωπαϊκή φυσιογνωμία αναλύοντας τον «Faust» του Goethe και τον «Parsifal» του Wagner. Η βαθειά σχέση του Ευρωπαϊκού Υποκειμένου προς το Θήλυ είναι ιδιαίτερα σημαντική για την κατανόησή του. Αυτό δημιουργεί μια ακόμη «ψυχολογία» μέσα του με την αντινομία που η σχέση έχει προς τον Ευρωπαϊκό έρωτα του κλασσικού. Σαν αντίστιξη σε αυτήν την έρευνα χρησιμεύει ο «Θάνατος στην Βενετία» του Thomas Mann (και η ομώνυμη όπερα του Benjamin Britten, κύκνειο άσμα του)».

Ιδιαίτερη μνεία χρειάζεται η «Παρακμή της Δύσης» (Spengler) και η πολιτισμική σχετικοποίηση του Toynbee.

Θα εμφιλοχωρήσω στις ομοιότητες του 21^{ου} αιώνα μας με τον 1^ο αι. π.Χ., πριν το στήσιμο της Ρωμαϊκής οικουμενικής αυτοκρατορίας. Εστιακό σημείο της μελέτης εκείνης της εποχής θα αποτελέσει το μεσσιανικό 4^ο Ειδύλλιο του Βιργίλιου, προμήνυμα για την έλευση του Κλασσικού, στην οποία δείχνουν τα ιστορικά φαινόμενα της παρούσας φάσης.

Ο θεματικός τίτλος της ομιλίας μου είναι:

iam regnat Apollo

Παρακμή και Πτώση της Ευρώπης

Ο Ερχόμενος Κόσμος

Η ομιλία και συζήτηση θα γίνει Πέμπτη 16 Ιουλίου, στις 8.30 το βράδυ, κανονικά στην συνηθισμένη Αίθουσα Διαλέξεων του Μεγάρου Λόγου και Τέχνης (2^{ος} όροφος, Πλατεία Γεωργίου Α’).

Οι εργασίες συντήρησης και βελτίωσης του χώρου έχουν ολοκληρωθεί, και επί τέλους ξαναγυρίζουμε στο σπίτι μας των τελευταίων 20 σχεδόν χρόνων.

Η είσοδος είναι ελεύθερη.

Μετά την ομιλία θα υπάρξει χρόνος για συζήτηση.

II

Χωρολογικές και Αρχαιολογικές Έρευνες και Συναντήσεις

24 – 26 Ιουλίου 2020

Επικούριος Απόλλων

Μια νέα μας Χωρολογική και Αρχαιολογική εκδρομή θα συντελεσθεί στην Ανδρίτσaina για τον Επικούριο Απόλλωνα και την περιοχή της Παρασσίας.

Δείτε το χωριστό επισυναπτόμενο.
